

Megjelen minden
vasárnapon.

Kiadóhivatal:
Plutz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagy-Becskereken, hová az ir-
deteres pénzek és iratási díjak
küldendők.

TORONTÁL.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szá. ára 10 kr.

Vegyes tartalmu hetilap. — A vármegye közlönye.

Hirdetések és melléletek minden nyolcvan vetetnek fel a kiadóhivatalban. Keretik az iratási díjakat az iratmányokkal együtt legelőbb *péntek délután* beküldeni, mivel azok különben tekintethe nem vetethetnek.

Magan hirdetések: A 3-hasábos zarmondor első hirdetésnél 6 kr., többszörinél 4 kr. Kincstarti illeték minden egyes beirtasáért 30 kr.

Hivatalos hirdetések: A nagyim. kir. belügyministerium határozata értelmében a hivatalos hirdetések *berentes és előlegesen beküldendők* közzétételü 1875. év első napjától kezdve következőleg állítottatott meg:

100 szög egyszer közzéve és egy a hirdetés irázó lap. 1.67
200 2.67
300 3.67
és így tovább minden megkezdett 100 szögért 1.00-ral több.

Almirt kiadóhivatalnak van szerencsése, a tek. szolgabiro-
hivataloknak, községeknek és magan hirdetőknak tudtára ann-
hogy nem hivatali hirdetések csak akkor vetetnek fel legyenek
bár azok hivatalos vagy magan hirdetések, ha a hirdetés díjat
az itt közölt tartra szerint a hirdetésel együtt elküldik, vagy
pedig kötelezik magukat, a kiadóhivatal által utóvet mellett fel-
adott nyugtat és lampeldányt a postán mindenkor kiváltani.
A „Torontál” kiadóhivatala.

Haynald Lajos †.

Haynald Lajos, kalocsai biboros érsek elhunyt volt a lefolyt hét nagy eseménye.

A biboros érsek már évek óta betegeskedett. Élőhalott volt. Mint csillag ragyogott a magyar katolikus egyház egén, mely kiégett, mielőtt lefűrt volna. Halálakor felélednek emlékei s keressük körülötte azt a fényes társaságot, a melyben ő élt. De az a fényes társaság sincs többé, mert legtöbbben, az ő barátai, már elköltöztek előtte abba a tulvilágba, a melyről az érsek oly szép képeket tudott festeni. Barátai közül, a kik még itt maradtak, azok búcsúznak tőle fájó szívvel és áldó szavakkal. A magyar nemzet pedig a dicsőséget látja Haynald ravatala körül, melynek sugárzó fénye Magyarország történetének év lapjaira esik.

Mint pap nem volt ultramontan, hanem humanus és jótékony, ki pénzt könnyen osztotta szét. Mint tudós jeles volt és minden iránt érdeklődött, olvasva sokat, támogatva a tudósokat, intézeteket és művészeteket, különösen

a zenét, de a festészetet is. Mint ember jó volt, könnyen engedve a benyomásoknak s nem ment az idegességtől, de oly művelt és kellemes, a milyen genialis. — Felfogásának eredetisége gyakran meglepett, szivessége lekötölezett, pazar áldozatkézsége míg másokat boldogított, őt magát szegénységre kárhoztatá.

Ő volt egyik legnépszerűbb alakja a katolikus egyháznak; lekötölező udvariassága, előkelő megjelenése, finom műveltsége és bőkezűsége úgy fent mint alant egyaránt közkedvelté tették.

Hosszas szenvedés után halála e hó 4-én következett be, megváltva lelkét a földi szolgálattól, hogy az örök fényesség honába költözzék!

Elhunyt jelesünk életrajzát a következőkben foglaljuk össze:

Haynald Lajos dr. 1816-ban október 3-án született Nógrádmegyében, Széchenyben.

Apja István, a Forgách grófok családjánál volt titkár, nagy szeretettel foglalkozott a természetrajzzal, különösen a növénytanulással s ennek a tudománynak a szeretetét a kis Lajos örökség gyanánt kapta. A magyar, latin, német nyelvre ugyszólván egyszerre tanította s mikor bekerült az iskolába, már mind a három nyelven egyformán beszélt, írt és olvasott.

Hosszu, kopott kaftán fődí testét, szennyes turbán a fejét. Arczából kilátszik a mohammedán jelleg; sas orra, piszkos, kőczos szakáll, villogó szeméi rögtön eszünkbe juttatják a Kelet népét.

Még egyszer leborul keletnek s azután visszatér selyem szövetei közé, hogy azokat tovább adja a vevőknek.

Majd kiül boltja elé s ott szunyókál addig, míg el nem nyomja az álom. Boldog ember!

Hisz két nap előtt adta el leányát száz aranyért a vén Kadinak, hogy ne aludhatnék nyugodtan!

Könnyű hálóban hever Azraële. Haja aláomlik fehér vállára, arcát csendes szellő csókolja, ezüstös holdsugár mosolyog reá, a bokorból madárka dalol hozzá, a hús forrás véle suttag.

— Vigadj, vigadj.

De nem nyílik mosolyra ajka. A bánat nem mosolyog. A fájó szerelem méla, ábrándozó.

Az előtt ezüst esengő volt kacajja, most gerlebugás zokogása. Szeretett egy szegény ifjút, kinek nem volt egyebe, csak szíve, vagy ha volt is, mi az a Kadi kincseihez képest! Oly boldogan éltek együtt hosszú évek óta; mint gyermekek együtt jártak a tenger partjára, lehevertek a bársonypuha ho-

Anyját Tüttner Francziskának hívták. Szelid, vallásos természetű, a szegényekért való áldozatkézségét belejoztotta csendes természetű fiába, a ki külső alakjára is, különösen arca vonásaiban, egészen ő rá ütött.

Mikor beadták az iskolába, éppen 6 esztendő volt. A német és latin nyelvben való jártassága, jó magaviselete és tanulótársai iránt való meleg szeretete és nagy szorgalma az osztály első növendékévé tették.

Az 1824 25-iki tanévben már Váczon találjuk. Nyolcz éves volt még csak s már a diákok sorába tartozott.

Az a szeretet, a mely az elemi iskolában a tanulótársai és tanítói részéről környezte, itt sem maradt el. A tudós professzorok és az a nagy sereg diák, a melyik vele kottatta az iskola küszöbét, egyformán szerették.

Jó tanuló volt, jó viseletű, szorgalmas — hanem, hogy hogy nem, egyszer ő is rá szolgált a virgácsra. Mivel? azt ő maga se tudja, mások se emlékezzenek rá, csak hogy egyszer a gymnasium első osztályában professzora, Kutserik, váci piarista, alaposan elpacskolta Haynald ezt az esetet még 50 esztendő korában is emlegette, jót mosolygva a gyermekkor édes emlékein.

Vacról Pestre jött syntaxistának. Gymnasiumi tanulmányait Esztergomban végezte, hol 14 esztendő korában már belépett az esztergomi egyházmegye kispapjai sorába.

Tanulmányait Bécsben fejezte be. Ide küldte az egyházi kormány theológiára. A sok, nehéz tudománnyal olyan könnyen bánt el, hogy sok ideje maradt még arra

mokra vagy csigákat szedtek. Ha az éles kavics megkarcolta lábát, az ifju ölébe vette és úgy vitte a fűbe, ott átfogta derekát s kérdé: „Azraële, szeretsz-e engem?” — „Ha a bülbül szeret, én is szeretlek”, s a bülbül odaszállt az ágra és dalolni kezdett nekik. — „Allah nagy, azt akarja, hogy szeresselek” — s karjaival átölelte az ifjút. Így növekedtek, örökös szerelemben. Ibrahim szegény timárnak a fia volt s szomszédokban lakott. Mikor atyja lelkét magához vette Allah, ő folytatta mesterségét. Egyszer háza előtt ment el a vén Kadi, s meghallva az ifju kellemes énekét, betért hozzá: „Ibrahim, így szólt hozzá, tetszik a te hangod nekem, tudod mily dus vagyok, mennyi a te hangodnak ára?” — „Óh jó uram, nincs annak megfizethető ára, mert az a szabadság és boldogság”. A Kadi szó nélkül távozott. Nehány lépésnyire találkozott Azraële-el; megállj szép gyermekem, kérdé őt, ki vagy te? „Ibrahim boldogsága” s a vén Kadi még szóltalanabban tova ballagott. Végre megállt s homlokára ütött: Ime, megvan! Ha a leányt megveszem, Ibrahim boldogságát vettem meg, ha a leányt megveszem, Ibrahim szabadságát vettem meg, mert ő a leány rabja s a leány neki boldogsága. — S e szerint cselekedett. Azraële rab madár lett.

A TORONTÁL TÁRCZÁJA.

Azraële.

A nap kél és nyugszik.

Kél palmaerdők között, kies ligetekben, hol a citrom s narancs tenyész, hol óriási cédrusfák árnyában pilhen a vad, hol olajfák terjesztik bódító illatukat s suttagó lombok között dalol a madár; kél ott, hol szabad minden, minden, csak az asszony — az rab! —

„Elhamdu lilláhi rebbi-l-álamina; er-rahmáni-r-rahimi; máliki jaumi-d-dini; ijjáka nábudu va ijjáka nasztainu; ih-diná-sz-sziráta-l-muszta-kima; sziráta-l-ladzina anamta alejhim; gájri-l-magdubi alejhim, valá-d-dáline.”*)

Vala pedig ez nem egyéb, mint egy mohamedánnak reggeli imádsága.

„Dicséret legyen az istenek, a teremtmények urának, s a legirgalmasabbnak; az ítéletnap királyának; egyedül téged imádunk, és hozzád esdünk segélyért, hogy az igaz uton vezess; azok utján, kik kegyeidnek örvendenek, nem pedig azok ösvényén, kikre haragszol, sem a tévelygők utján.”

Abdul Peder fölkel a homokról, hova leborult, hogy üdvözölje a kelő napot s a hatalmas Allah-t.

*) A korán első fejezete, mely „elfátihatu” (megnyitó) czímet visel.

is, hogy egyéb ismeretek megszerzésén fáradozhassék.

Hallgatott az egyetemen különféle jogtudományokat s ezekből valamennyiből kitűnő osztályzatot is kapott, megtanulta több európai nép nyelvét. Majd a siketnémák tanítása módjával és a növénytantal foglalkozott, mélyen, behatóan.

Huszonhárom éves volt, mikor az 1839. év október hava 15-én áldozópappá szentelték s működését Budapesten — azaz akkor még Pesten — kezdte meg. Innen ment fel az 1840. év őszén Bécsbe, hogy a vallási tudományokból a doktoratúsért disszertáljon, a mi neki fényesen sikerült.

1846-ban beutazta Európa nyugati országait. Különösen Párisban maradt hosszabb ideig, hol csakhamar magára vonta a legmagasabb körök figyelmét, is sok előkelő jó barátot s jó ismerőst szerezve neki. Még abban az évben kinevezték a primás titkárává, 1837-ben pedig az egyházmegyei hivatal kancellárjává.

Az 1848-49-iki fényes, örökké ragyogó napokban valami szép szerepe nem volt. O t. i. a békeség mellett volt s azt hitte, hogy a szabadságharcz a pragmatika szankció erőszakos feltörése. S mikor a dolgok a debreczeni függetlenségi nyilatkozatig vergődtek, Haynald nyiltan kilépett s megtagadta a nyilatkozat részéről való kihirdetését. E miatt aztán a vallás-közüzetési miniszter, Horváth Mihály fel is függesztette állásától s csak a szabadságharcz lezajlása után helyezték abba vissza.

Tizenhat esztendő pap volt, mikor Kovács Miklós gyulafehérvári püspök rezidenziáját elfoglalta. Az ünnepélyes beigtatás épen arra a napra esett, a melyen fölszentelték, október 15. ére.

A Hunyady család temetkező helye, ugy szólván, egész romban hevert, mikor Haynald a püspöki székbe jutott. Innen-onnan négyszáz esztendő viszontagságainak, pusztító keze nyomának a sulya alatt meggyönyehettek az ócska falak! Az új püspök azonnal neki látott az építkezésnek, tatarozásnak, Gyulafehérvár egyháza neki köszönheti mai szépségét. A tatarozás valami 25,000 frtjába került Haynaldnak, s ezt a maga jövedelméből fedezte.

Az 1861-ki kormány kis híja volt, hogy el nem fogadta az osztrákok által készített magyar alkotmányt, a mely a mi ezer éves

alkotmányunkon, mint egy kősziklán álló házánkat örökre eltemette volna Ausztria telhetetlen gyomrába.

A kormányzó s néhány magyar magnás mindent elkövettek, hogy Haynaldot az ügynek megnyerjék. Igétek neki, fenyegették: de hasztalan volt minden. Haynald kijelentette, hogy sem az „uralkodóház“ kedvéért, sem a kormány szép szeméért nem hajlandó az osztrák kézből való magyar alkotmányt elfogadni. Ha ez nem tetszik, ő lemond püspökségéről.

A kijelentés Bécsben meglehetősen rossz vért szült. Az áskálódások megkezdődtek s addig nem lett végük, míg 1864-ben a pápa kitüntető elismerésével, a nemzet általános tisztelete és részvéte mellett vissza nem vonult.

Lemondása után rövid idő múlva a pápa Rómába hívta, a rendkívüli kongregációba. Csakhamar ismeretségbe, jó barátságba jött a k. tholikus egyház és Róma társadalmi élete legelőkelőbbjeinek egész sorával. De a pápának, IX. Piusnak csakhamar eljárt szótta jóakarátát. Teljesen függetlenül, szabadon vette bírálata alá a vatikáni zsinaton a pápa halhatatlanságáról szóló dogmát s a proklamálásnál külön pártja támadt s e miatt maradt az ő bibornokká való avatása IX. Pius utódjára, XIII. Leóra.

A kalocsai érseki széket 1867-ben, a király koronáztatása előtt 3 nappal nyerte el. Bokros működésének jó része az ő kalocsai érseksége idejére esik. Ez alatt az idő alatt írta be nevét hazánk művelődés történetébe.

Betegsége nem ujkeltű, évek óta emésztette már, mint a fát a féreg, lassan, titokban.

A tudományokért az egész magyar főpapságból senki se rajongott jobban, mint ő. A legnagyobb tudósokkal, a legjelesebb művészekkel állott szoros barátságban. Valamennyi nagyobb tudományos társulat van, annak ő mindannyinak tagja volt.

Növénygyűjteményénél Európaszerte sem találhatni gazdagabbat. Egy hatalmas munkán is dolgozott évek óta, a „Flora Biblica“ n, de a tollat kivette kezéből a halál. Ennek a műnek egy részét olvasta fel 1868-ban, mikor az akadémiába beválasztották, székfoglalóját megtartotta.

Haynald életében 5.000.000 forintnál többet áldozott jótékony célokra. A nevelési

és az egyházi ügyeknek alig volt még nagyobb pártfogója, mint ő. S mikor megyéje papjainak és tanítóinak fizetését váratlanul fölemelte, pillanatig sem tévesztette szem elől a magyarosodás kérdését sem. Talán az egész országban nincsenek olyan jól rendezett iskolák, mint a milyenek az ő egyházmegyéjében vannak.

A vasárnapi munkaszünet.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény és az alább következő két rendelet július 14-én lép hatályba; az első munkaszünetes vasárnap tehát július 19-én lesz.

A munkaszünet kétségkívül eleinte szokatlanságánál fogva furcsa képet fog közölni az utcáknak, de ha majd hozzá szokik a közönség, mind jobban el fogják ismerni annak jótékony hatását. Kétségkívül lesz még sok módosítani, pótolni való a ma kibocsátott rendeleteken, de hiszszük, hogy e módosítások és pótlások meg is fognak történni.

A kereskedelmi miniszter rendelete értelmében vasárnapokon és Szent-István király napján, az ipari munka ezután is végezhető lesz a következő iparmeknél és az alábbi módoszatok mellett:

1. mert az üzem félbeszakítása lehetetlen:
 1. az agyag, porcellán, majolika és kőedényiparnál, nemkülönb a mész-, fész-, cement-, és tégláégető-iparnál: kizárólag az égetési munkák;
 2. a bőriparnál a kavarási és bőrforgatási ipari munkák, de csak legfeljebb délelőtt 9 óráig;
 3. a cukor-iparnál a cukor-gyártással és finomítással járó munkák;
 4. az ezet iparnál a feltöltési és az erjedési műveletek körül végzendő ipari munka;
 5. fehérítési iparnál a chlorozási és lúgzási munkák legfeljebb délelőtt 10 óráig;
 6. a kenderáztatási-iparnál;
 7. a keményítő-iparnál;
 8. a kőolajfinomító iparnál azon ipari munkarész, a mely végzendő művelet természeténél fogva félbeszakítást nem tűr;
 9. légszesz-iparnál kizárólag a légszesz előállítására, a lámpák meggyújtására és előtársára szükséges ipari munka;
 10. a malmoknál az őrlési művelet;
 11. a kertészeti iparnál a termeléssel és

S párja oda járt a harem-kert falához s dalolt szívhez szóló bus hangon.

A Kadinak mind a kettő tetszett. A leányért pénzt adott, ezért semmit Jó vásárt csinált.

*

Elmult édes szerelem, mely többet vissza nem jó, mint a virág nyílása. Ha elfonnyadt, többé nem virul.

Ezernyi bogárka játszadoz a tikkasztó légnben, melyet a dús lomb hűsit, s melynek a kellemes vanília, a szép rózsá adja az illatot.

A néma csendet nem zavarja más mint a kerten keresztül folydogáló patak csevegése.

Azraële e kristály viz fölé hajlik, mig ajkáról halk sóhaj lebben; bánatos szemiből megerednek a cseppek, melyek a patak vizével összefolynak.

... „Nosza sími, kezd zokogni,
Sűrű záporkönye folyván:
Liliomról pergő harmat,
Hulló vizgyöngy hattyu tollán.“

S im, felhangzik ismét a bús dallam, a legmélyebb fájdalom, a legnagyobb boldogtalanság s a határtalan szerelem nyilvánul benne; hol még reménykedik, hol már lemondott.

... Egy halvány rózsá uszik a vizen...
Azraële szívéhez kap. Lázás pir ül arczán; indulatosan lüktet ereiben a vér.

Kifogja a rózsát s csókjaival halmozza azt, mialatt egy rejtélyes levélke hull ki belőle.

„Rezedát már rég nem láthatta a boldogtalan, pedig ugy eped utána. Csalán környezi kedves virágját minduntalan; ma éjjel csalán nem kinezza: a rezedá szabad; „boldogtalan“ keblére tüzi e virágot. De vigyázzon, mert a csalán csip.“

Azraële keblébe rejti e pár sort s felmáz a kőfalra.

A kert-ajtónál egy elhízott eunuch hever, szeméit lecsukva. „Ez alszik“, susogja magában s egészen a falhoz lapulva dalolja halkan:

„Virággyván a rózsá zsír:
Az élet rám mi beesc el bír?
Mít nekem a szín, illatár,
Királyilag pompás szírom,
Ha bülbül madár dalát
S zephyr szerelmét nem bírom?“

... S egy másik rózsát is hoz a viz....

Sietve kapja azt meg.
Ebből is hull egy levél, de ez már nem azon a titokzatos nyelven van írva.

Lázás, szenvedélyes sorok ezek, melyek a legörültebb szerelmet sugározzák.

Napnyugtával a nagy narancsfánál, a legbozótosabb helyen, egy kötélhágcsó s két paripa vár reád. Jer, jer —

az izgatottság megöl. Légy erős és — szeress!!“

Szóltanul hanyatlott a földre s a levélke kiesett kezéből; a nagy örömtől elalélt.

Néma minden.

Az eunuch abba hagyja hortyogását a lassan, óvatosan oda kuszik az alélt nőhöz. Mohón kapja fel az ott heverő papirdarabot s azután visszadól.

„Itt valami készül“ morogja magában, no de hisz a titok nem titok már többé. Allah igalmazzon nekik!“

*

A hold ezüst tányérja fenn ragyog az égen.

A sugarak bágyadt, rezgő fénye szétömlik a vidék felett s az egésznek oly kísérteties világitást ad.

Még el elpirul néha a nyugvó naptól az égbolt alja, hogy azután annál halványabb legyen.

A fák lombja, sötét árnyékával ráborul a földre; a karesu pálmák félve tekintgetnek a sötét víztükörbe, megpillantva ott önönmagukat, a madárcák abbahagyják kedves dalukat s félénk csicsergéssel álmra gyűlnek...

S az álm alászáll édes mámorával a földre, tündér fátyolát szétlebbenti a szendergő világ fölött, mig a hajnal fakadó pirja szét nem oszlatja azt, s a varázs megszűnt.

miveléssel kapcsolatos félbeszakíthatlan és sürgős munka;

12. a papír-, papírpép és celulos-iparnál a félbeszakítást nem tűrő munka;

13. a pótkávé és katangszárító iparban azon ipari munka, mely ősszel a répa vagy gyökér feldolgozására és szárítására elkerülhetlenül szükséges;

14. a sajt készítése iparnál és

15. a szalámi gyártásnál a félbeszakítást nem tűrő munka;

16. a selyem iparnál: a) a selyemgubók beváltásának ideje alatt a selyemgubók átvétele, továbbítása, fojtása és gondozása körüli munkák; b) a selyempete készítés által igényelt munka;

17. a serfőző, maláta és

18. a szeszipar, valamint a szeszfinomítás és élesztő gyártás, nemkülömben az élesztőnek elfuvarozása;

19. a színyomásmáslás kétfestésnél végzendő azon munkák, melyek a folytonos üzem félbe nem szakíthatása miatt szükségesek;

20. a téztagyártásnál a szárítással egybe kötött munka déli 12 óráig,

21. Az üveggyártásnál a mennyiben regeneratív fűtő készülékkel üzetik a fűtési, az üveg olvasztási és üvegfúvási félbeszakítást nem tűrő munkák;

22. A vas és aczélgyárak üzemágainál mindazon munkák, a melyek félbeszakítást nem szenvedhetnek, jelesen a vas és aczél-olvasztó-, kavaró-, finomító és csőforrasztó pestek, a hengerlőművek munkái, az ezekkel kapcsolatban lévő és üzemük folytonosságához szükséges összes műhelyek, a gáz és gőzfejlesztő, szénégető, kokszegető, faaszaló, pörkölő és öntőüzemek, a helyi szállító pályák és egyéb mellékmuveletek, valamint beendzések félbeszakítást nem tűrő munkái;

23. vegyészeti iparnál az üzem azon egyes muveletei, a melyek félbe nem szakíthatók, például az izzó láng és olvasztó kemenczék-nél, ólomkamrák és retortáknál folyó munkák stb.;

24. a villamos erőt illetve áramot előállító telepeknél előforduló ipari munka;

25. a zománcozott vasedény iparnál az olvasztási, égetési és önégetési munkák.

II. Mert a fogyasztó közönség igényei a folytonos üzemben tartást megkövetelik:

1. a borbély és fodrásziparnál nyitott üzleti helyiségben, csak déli 12 óráig; azon-tul csak magánlakásokba, színházakba vagy

Ez éjjel két ragyogó csillag hullott le a magasból.

A földön pedig két szerető szív szünt meg dobogni.

Áruló kéz döfte le mind a kettőt.

*

A nap kél és nyugszik.

A hol születik, ott meg is hal.

Csak az a különbség, hogy mikor nekünk születik, másoknál haldoklik s mikor nálunk haldoklik, amazoknál születik...

A nyugvó nap alá száll magas polczáról, míg egészen el nem merül.

A vérvörös sugarak egy végtelen homoktenger szemcséin siklanak tova, míg fenn nem akadnak egy-egy durva kaktuszon vagy magános pálmán s azt el nem árasztják fényükkel.

Egy ily pálmatorzsnél hever Azraële,

A nap bucsuzó sugara jótékony pirral árasztja el arcját, mely oly halvány, oly fagyos...

Mikor aztán letűnt minden s még sem mozdul onnét, akkor veszed csak észre, hogy — halott.

Egy kis ezüst mivű tör van keblébe döfve, melynek markolatára ez a pár szó van karczolva: „Allah mindent tud, Allah hatalmas!”

Kp. Kovács László.

hasonló nyilvános előadások alkalmából házhoz hívja;

2. a fürdőüzleteknél;

3. a cukrász, sütemény és mézeskalácsos iparnál;

4. a mészárosok, hentesek és a kolbász-készítők iparánál az előállítás és elárusítás legfeljebb délelőtti 11 óráig;

5. a vadkereskedők iparánál az elárusítás 11 óráig;

6. a kofák üzlete, a mennyiben az árúk üdülő és mulató helyeken, vagy a városon, illetve községen kívül sátrak alatt, vagy valamely szokásos módon asztalokon vagy a földön kirakva árusíttatnak;

7. a pékiparnál a készítés illetve gyártás déli 12 óráig, az elárusítás azon túl is;

8. a szódavíz gyártása és elárusítása;

9. a szállodák, vendéglők, sör-, bor- és kávémerések és kávéházak;

10. tej, gyümölcs és kenyér elárusítás;

11. természetes virágok árusítása;

12. a nyomdaiparnál a halasztást nem tűrő állami és hatósági nyomtatványok, szinlapok, műsorok, gyászjelentések kiállítására és ugy ezeknek, valamint a hírlapoknak szét-hordásánál okvetlenül szükséges munka;

13. a gépiparnál a sürgős és halaszthatlan javítási munkák legfeljebb délelőtt 10 óráig;

14. a kisiparosoknál sürgősen rendelt javítási munkák bevégzésére szükséges ipari munka legfeljebb délelőtt 10 óráig; lakásoknak sürgős átalakításánál szükséges munkák a hatóságilag szabályozott költözködési időszakot megelőző és követő egy-egy hétben;

15. a fűszer, bor, tea, esemege- és lisztkereskedéseknél, valamint a szatócok üzleténél délelőtt 11 óráig;

16. minden egyéb kereskedelmi illetve elárusító üzletnél, ugyszintén a szolgálat közvetítő üzleteknél legfeljebb d. e. 10 óráig.

17. kereskedelmi, ipari és gyári alkalmazottak irodai munkája d. e. 10 óráig.

18. ha valamely üzlet állami egyedáruság tárgyát képező cikkek elárusításával föl van jogositva, e mellett más cikkek vételével vagy elárusításával is foglalkozik, vagy a mely ugyanabban az üzlethelyiségben más ipart is gyakorol, az ezen utóbbi üzletkörre nézve ugy az 1891. évi XIII. tezik, mint a jelen rendelet hatálya alatt áll;

19. élelmi szerek előállítása és szállítása már a szünnapokra következő napon éjjeli 1 órakor megkezdhető

20. a törvényes munka szüneti napra eső országos vásárokon az elárusítás a jelen rendelettel korlátolva nincsen és e napon az országos vásár helyén létező kereskedői és ipari elárusítás is korlátlanul gyakorolható. A törvényes munkaszüneti napra eső heti vásáron az elárusítás csak d. e. 10 óráig tarthat. Onként értetik, hogy ezzel az egyes országos vásárok tekintetében fennálló törvények és szabályrendeletek nem érintenek és hogy jelesen az 1868. évi LIII. t. cz. 19. §-a szem előtt lesz tartandó.

III. Mert a köztorgalom, valamely hadászati, vagy egyéb közérdek a folytonos üzemben tartást követeli:

1. a vasuti és a hajózási üzemek, valamint a posta-tavirida és távbeszélő üzemeknél előforduló ipari munka;

2. hadászati szempontból sürgős építkezési, felszerelési vagy szállítási ipari munkák;

3. árvíz és más elemi csapás elleni védelmi munkák valamint az illető elemi csapás következményeinek eltávolítására vagy orvoslására elkerülhetlenül szükséges védelmi munkák;

4. oly ipari munka, a mely a nyilvános közlekedés és közbiztonság érdekében halasztást nem szenvedhet;

5. ünnepélynél bármily diszitési munka.

6. a társas- és berkocsi ipar;

7. a hordár- és targonczás-ipar;

8. a temetkezési vállalatok.

IV. A törvény szerint: ipari munkát végezhetnek a mondott napokon az önálló kisiparosok, a kik maguk és pedig segédek és tanonczaik, valamint más segéd munkások igénybevétele nélkül lakásukon dolgoznak.

V. A jelen rendeletben az egyes munkákra, illetve muveletekre nézve engedélyezett ki-

vétel csakis azokra a munkásokra és segéd-személyzetre vonatkozik, a mely az illető munkánál, illetve muveletnél tényleg alkalmazva van.

VI. Azoknál az iparnemeknél, melyeknél az ipari munka a fontiek szerint vasárnapokon is végezhető lesz, köteles az illető iparüző az e munkánál alkalmazott munkások olyatén fölvaltásáról gondoskodni, hogy a munkások legalább minden hóban egy teljes, vagy minden két hétben egy fél vasárnapon munkaszünetet élvezzenek.

A pénzügyminiszter rendelete a bányászati és kohászati üzemekre, az állami pénzüverdére, valamint az állami egyedáruságokra és azokkal kapcsolatos vállalatokra vonatkozik és a következő intézkedéseket tartalmazza:

I. mert az üzem félbeszakítása lehetetlen, végezhető:

1. a bányászati és kohászati iparnál: a) a vízmentesítés és légvezetés céljából szükséges munkák, b) a javító munkák aknáknál, tornákban, járó és szállító nyílásokban, gépeken, gőzkazánokon és más erőmuveken, szállító pályakon és azokhoz tartozó berendezéseken, továbbá az ilyen javító munkák miatt szükséges műhelyi munkák — a mennyiben az itt felsorolt munkák az üzem megakasztása nélkül köznapon nem végezhető, c) a félbeszakítást nem tűrő munkák érezelőkészítő, érzéfeldolgozó (pörkölő, olvasztó, foncsorító, luzzó, fémválasztó, villamos-fémejtő) muvekekben, valamint az ezekkel kapcsolatos vegyi muvekekben, sófőzőknél és a kokszkemenczék-nél;

2. a pénzverő üzemnél az olyan javító megszakítása nélkül köznapon nem végezhető;

3. a sójövődék körében a már megkezdett sóberaktározás befejezéséhez az államtulajdon biztosítása céljából szükséges ipari munka;

4. a dohányjövődék hivatalainál és üzeméinél: a) a dohánybeváltó hivataloknál a beváltás ideje alatt a végből teljesítendő ipari munka, hogy a szombaton beváltott dohány vasárnap kezelthessék; b) ugyan-csak a dohánybeváltó hivataloknál a dohányterjedés ideje alatt a végből teljesítendő ipari munka, hogy a felmelegedett levelek átrakathassanak; c) a dohánygyárakban a rendkívüli megrendelések hétfőn vagy Szent István napját követő napon való teljesítése végett szükséges munka, a szivar-gyártási üzem oly munkái, a melyek a gyártás folytonossága érdekében szükségesek, végül nyers dohány- vagy gyártmány-szállítmányoknak a vasuti vagy hajóállomáson való átvétele vagy átadása körüli halaszt-hatatlan munkák; d) a dohányáruda raktárak-nál a már megkezdett anyagberaktározás befejezéséhez az államtulajdon biztosítása céljából szükséges ipari munka.

II. Mert a fogyasztó közönség érdekei a folytonos üzemben tartást követelik:

1. a sójövődék körében folytatható: a) nagyobb mérvű sómegrendelés esetén a só-termelés és a sószállítás körül felmerülő ipari munka déli 12 óráig, b) a kizárólag sőt elárusító üzlete délelőtt 10 óráig, c) a más cikkekkel együtt sőt elárusító üzlete az ezekkel a cikkekkel való kereskede-ésre nézve fenálló módon és korlátok között;

2. a dohányjövődék körében a dohány-árudákra nézve, még pedig tekintet nélkül arra, vajjon a dohányárus kizárólag dohány-és dohánygyártmányok eladásával, vagy ezzel együtt más cikkek eladásával is foglalkozik, a dohánygyártmányok eladására vonatkozó szabályok változatlanul érvényben tartatnak azzal a hozzáadással, hogy ha azok a dohányárusok, a kik egy és ugyanabban a helyiségben dohány és dohány-gyártmányokon kívül más cikkekkel is el-árusítanak, a dohányárudákra nézve fentar-tott kötelezettséget az 1891. évi XIII. te-zs ennek alapján a kereskedelemügyi minis-ter által egyidejűleg kiadott rendelet kijátszá-sára vagy megszegésére használják fel, tőlük a dohányeladási engedély azonnal meg fog vonatni.

III. Mert a közérdek követeli a folytonosságot, végezhető:

1. a bányászat és kohászatnál, a dohányjövődék telepeinél és gyárainál mindazok a munkák, amelyek elhalasztása a földfelület, illetve a műtelep biztonságát, személyek életét vagy egészségét veszélyezteti;

2. a kőszénbányákban a termelés munkája, ha rendkívüli körülmények tolytán a kőszéntermelést folytatni kell, a mihez azonban külön bányahatósági engedély kell, a mely csak meghatározott időre szólhat.

IRODALOM.

Uj köntösben, elegáns borítékban jelenik meg ezután a „Magyar Nők lapja“, melynek Brankovics György jeles íróársunk a főszerkesztője. Az újítás következtében három oldallal bővült a lap szellemi része s így sokkal élénkebb és gazdagabb a tartalma, mind eddig volt, amiről a hozánk beküldött 27-ik szám már is eléggé tanuskodik. Ebben a költemények, az elbeszélések, az egészségügyi, nevelésügyi és társadalmi cikkek igen kellemesen váltakoznak a háztartási cikkekkel, az orvosi tanácsadóval s egyéb hasznos tudnivalókkal. Nagyon csinos a „kis gazdasszony“ illusztrációja is, mely az első oldalon látható. Az elegáns borítéknak berendezése, a sok, de szükséges aprósággal, szintén szakavatott kézre vall. Mindezeknél fogva őszintén ajánljuk a „Magyar Nők Lapját“ művelt hölgyeink figyelmébe. A kiadón szerkesztett lap, melynek 6 frt az évi előfizetési ára, megérdemli a támogatást. Mutatványszámot a kiadóhivatal, (Budapest, Erzsébetkörút 36. sz.) bárkinek is szívesen küld, a ki egy levelező-lapon fordul hozzá.

HIREK.

Városunk rendőrsége e hó 5-én vasárnap éjjel három alsóbbrendű mulató helyen razzitát tartott, a hadtestparancsnokság átíratából kifolyólag, mely szerint a katonaság körében tömeges fertőző betegség konstatalt. A rendőri szemle túlbuzgósággal eszközöltetett, mely eljárás élénk megbeszélés tárgyát képezte városunkban. Rózsá Ignác városi képviselő számos aláírással elátozott kérvényben rendkívüli városi közgyűlés egybehívását kérelmezte, beadványában a humanitás szempontjából élesen kritizálva a vizsgálat megejtésével megbízott Loga Szilárd városi alkapitány eljárását. Krsztics polgármester e hó 9-ikére hívta egybe a rendkívüli közgyűlést, melyen mintegy 70 képvis. tag jelent meg. A polgármester indítványára a közgyűlés zárt-ülésnek nyilvánított, melyen első sorban Rónay Jenő, vármegyének alispánjának leirata tárgyalatott, melyben az alispán értesíti a városi képviselő testületét, hogy a hozzá magánaton érkezett feljelentés folytán a vasárnapi rendőri vizsgálatból kifolyólag a városi kapitányság ellen vizsgálatot rendelt el. Hosszas vita után a rendkívüli közgyűlés névszerinti szavazással 42 szóval 24 ellen a fegyelmi vizsgálat megindítását Loga Szilárd városi alkapitány ellen is kimondta.

Schäffer Antal pápai kamarás, nagybecskereki esperes plébános több heti tartózkodásra Pöstyénbe utazott.

Ezüst lakodalom. Pálffy Imre megyeszerte ismert ügyvédnek és neje: Zoldy Hermin urnő e hó 10-én tartották ezüst menyegzőjüket. E családi ünnepély alkalmából nagyszámu rokonság gyűlt egybe a háziur vendégszerető asztalánál. A diszebednél mondott toasztok mindegyike megegyezett abban, hogy a jó Isten őket még legalább is 50 évig éltesse, a mi még két diszmenyegzőre adna alkalmat. Tiszta szívből járulunk mi is e jó kívánsághoz!

A gyertyámosi konviktus. Gyertyámos hazafias érzelmű német község, mely évek óta ritka buzgalommal törekszik a község lakosságának megmagyarosítására, Szeged város tanácsától engedélyt kér a Szegeden föntartott gyertyámosi konviktus épületének kibővítésére. Az épületet most a vakációban akarják kibővíteni, mivel a következő iskolai esztendőben megszorodik a magyarral tanulni vágyó gyertyámosi gyerekek száma.

A nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatóságól értesítést vettünk, a melyben tudatják, hogy a nyári hónapokban uralgó nagy hőség következtében a hivatalos órák f. évi július hó 10-dikétől kezdve bezárólag augusztus hó végéig terjedő időre a fogalmazási és számviteli személyzetre nézve hétköznapokon reggeli 8 órától délutáni 2 óráig, vasár- és ünnepnapokon reggeli 8 órától 12 óráig; az összes kezelési személyzetre nézve pedig hétköznapokon reggeli 8 órától 12 óráig és délutáni 3 órától 6 óráig, vasár- és ünnepnapokon pedig reggeli 8 órától 12 óráig tartanak.

Művészestély. E hó 9-én este a helybeli városi színházban tartotta a m. kir. opera és budapesti népszínház tagjaiból alakult társaság egyetlen hangversenyt kis közönség jelenlétében, mely azonban annál zajosabban tapsolt a minden tekintetben sikerült műsornak. Legnagyobb tetszésben Kún László az operaház czimbalom művésze részesült, ki pompás Schunda-féle hangszeren valóságos csudát mível, s kinek játékában az igazi művészet nyilatkozik. Veres Sándor az operaház fiatal baritonistája, kit közönségünk is még vándorszíniés korából ismer, páratlan haladást mutatott be énekével, s kivált magyar dalai oly viharos tetszést keltek, melynek végössza alig akadt. Kivüle Solyomossy Elek és Szirmai Imre a népszínház két jeles komikusa és V. Molnár Erzsé, az operaház tagja szerepeltek. Solyomossy jóízű humora a bohóságban unikum, mely díszretre nem szorul. A művész-társaság másnap Verseczre s onnan további körutjára indult.

Az 1848-49-iki szabadságharc képekben. Hentaller Lajos orsz. képviselő és Fárnek Béla által sok évek óta gyűjtött és kiválóan érdekes 48-49-es gyűjtemény kiállítása néhány nap múlva a fővárosi vigadó több termében megnyílik. E nagyon érdekes kiállítás tartalmazza — és úgy szólván majdnem egész teljességgel — mindazokat a képes ábrázolatokat, melyek az 1848-49-iki szabadságharcunkról s annak szereplőiről hazánkban, Európában és Amerikában felkutatottak és megszereshetők voltak. E gyűjteményben 1600 (egyezerhatszáz) kép van mindenféle fajtájú és nagyságu olajfestményektől kezdve a fényképekig, meg a metszett vagy litografált képekig. Érdekes és fölöttébb jellemző, hogy e gyűjteményben 205 kép Kossuth Lajost ábrázolja és hogy mind a 205 Kossuth-kép más-más nyomtatásban megjelent képs legnagyobb része külföldi származású. Az egész a legváltozatosabb és legérdekesebb quodlibet, igazán szemléltető kommentárja annak a frappans hatásnak, a melyet szabadságharcunk egy egész mívelt világban tett. E jeles kiállításnak érdekesebbé tételére Pázmány Dénes és gr. Károlyi Gábor orsz. képviselők is közreműködnek és a birtokukban levő 48-49-re vonatkozó tárgyakat szintén kiállítják. Gr. Károlyi Gábor ezenfelül a kiállításnak engedi át Kossuth ama legujabb életnagyságu képét is, a melyet az ő megrendelésére Karlovsky Bertalan Párisban élő híres magyar művész festett most. E kiállítás rendezői kérik egyúttal az egész hazai közönséget, hogy a birtokukban levő szabadságharci emlékeket a kiállítás tartamára vizsontszolgálatért vagy meghatározott díjért átengedni sziveskedjenek. Minden ilyen küldemény Hentaller Lajos orsz. képviselő és Fárnek Béla uraknak Budapest V. a fővárosi vigadóba cím-

zendő. A legcsekélyebb, kiállítható tárgyat beküldő s egy életnagyságu fényképimitációt kap Kossuth vagy valamely jelesebb költőnk arcképeiből. A kiállítás befejeztével pedig a gyűjtemény tulajdonosai több száz darab érdekes tárgyat, ugymint nyomtatott és festett képeket, plakátokat, fegyvereket stb. ajándékoznak a budapesti, kolozsvári, aradi, kassai stb. olyan muzeumoknak, a hol 48-49-es ereklyék is vannak.

Ney Dávid hangversenye. Lapunk mult számában már említettük, hogy Ney Dávid, a m. kir. operaház kitűnő művésze közelebb hangversenyt rendez városunkban. Ma már a hangverseny napja, és műsora is megvan állapítva, s ebből kitűnik, hogy közönségünknek nem közönséges műelővezetre van kilátása. A hangversenynek, mely e hó 18-án, szombaton fog megtartatni a kaszinó kertben, műsora a következő: I. 1. Karének. Eneklia a kereskedő ifjak dalegylete. 2. Mendelssohn hegedű-konzertje, előadja Strümpfler Ignác, a m. kir. operaház zenekarának tagja. 3. Erkel: Borsdal, a Bánkban című operából, éneklia Ney Dávid. 4. a) Chopin: Nocturne; b) Wieniavszky: Mazurka, előadja Strümpfler ur. 5. Schubert: A vándor, éneklia Ney Dávid. Szünet. II. 1. Népdalok. Eneklia a kereskedő ifjak dalegylete. 2. Vieuxtemps: Polonaise, előadja Strümpfler Ignác. 3. Löwe: Balladak, éneklia Ney Dávid. 4. Proch: A vak hegedűs énekhangra és hegedűre, előadja Ney Dávid és Strümpfler Ignác. — A zongorakíséretet Mayer Gusztáv, ismert fővárosi zongoraművész vállalta el. — Kedvezőtlen idő esetén a hangverseny a kaszinó termében fog megtartatni. — Kezdeté 8 órakor.

A nagymargita — verseczi vasutvonal műtanrendőri bejárása e hó 19-én fog megtartatni Lakatos Aladár kereskedelmi ministeri titkár vezetése alatt.

A temesvári kiállításra, mely az előjelekből ítélve szép sikerűnek ígérkezik, lázasan folynak az előkészületek. A kiállítás területén élénk sürgés-forgás uralkodik, s a rendezők és munkások egyképen megfeszített erővel dolgoznak, annál is inkább, mert a megnyitástól mindössze néhány nap válassz el. A megnyitás napjára vonatkozólag, a mindenféle kolportált ferde híresztelésekkel szemben, a kiállítás végrehajtó bizottsága kijelenti, hogy az visszavonhatatlanul e hó 19-én fog megtartatni, mivel a kiállítás összes épületei már készen vannak, s a kiállítandó tárgyak is nagyobbrészt már megérkeztek.

Szíves tudomás vételül. A törökbecsei bank-mellékhely (levelezésben az osztrák-magyar bank nagybecskereki fiókintézetével) f. évi július hó 20-án kezdű mőködését, minek következtében e naptól a Török-Becsén fizetendő váltók leszámítás végett benyújthatók. Törökbecsei kereskedők váltói ezentul telepezés nélkül is leszámíthatók. Ily Török-Becsén fizetendő váltók akár közvetlenül intézvényezve akár telepezve vannak, mint helyi váltók kezelendők, és a nagybecskereki fiókintézetnél fizetendő váltókkal közösen egy leszámítási jegyzéken nyujtandók be leszámítás végett. — Nagy-Becs-kerek, 1891 július hóban.

Értesítés a kolozsvári kereskedelmi akadémia benlakására való felvételtől. A száz tanuló benlakására brendezt kolozsvári kereskedelmi akadémia internatusában az 1890-91-ik tanév végével üresedésbe jött helyek új folyamódások alapján f. évi augusztus 15-ig fognak betölteni. A benlakó tanuló az igazgató, 4 rendes tanár és 5 tanárjelölt szobafőnök közvetlen felügyelete alatt vannak, kik mindnyájan az intézetben laknak. A benlakás a modern hygiénia követelményei szerint egészséges tágas lakó és munkatermekkel, ebédlővel, kórodával, olvasó, zongora- és játszósobákkal, tágas szellős udvarral, a tornászat és vivásra tel-

jes berendezéssel van ellátva. A belakás évi díja 350 frt teljes ellátással (élelmezés, mosás, fürdés, kiszolgálás, gyógykezelés). Meghatározott időben német és francia tárgyalási órák tartatnak. Az első osztályba a középiskola négy alsó osztályát végzett növendékek vétetnek fel. Részletes programot megkeresésre küld az akadémia igazgatósága.

Női kereskedelmi tanfolyam Temesvárott. A temesvári női kereskedelmi tanfolyam f. évi október hó 1-én nyílik meg, a felsőbb leányiskolával kapcsolatosan. A tanítás október 1-től május 31-ig, vagyis 8 hónapig tart. A tanfolyamba oly leány növendékek vétetnek fel, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola négy osztályát, vagy a felsőbb népiskolát végezték és 18 évesnél nem idősebbek. — Felvehetőek olyan leányok is, kik felvételi vizsgálaton igazolják, hogy a tanfolyam sikeres elvégzéséhez szükséges előképzettségük megvan. A felvételi vizsga tárgyai a magyar nyelv, számtan, földrajz. Tizenhét évesnél idősebb nők csak a közoktatásügyi miniszter engedélyével vétetnek fel. — A beiratások és felvételi vizsgák szeptember hó három utolsó napján lesznek.

Megbízható gyógykezelés. Zavart emésztéssel ellátott egyének, kik étvágyhiányban, felfúvódásban, gyomorgörögésben és rendetlen székelésben szenvednek, a „Moll-féle seidlitzpor“ használata által rövid idő múlva visszanyerik egészségüket. Egy doboz ára 1 forint. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával. 5

Törvényszéki csarnok.

A becskerekéi kir. törvényszék végtárgyalásainak sorrendje. Julius hó 13-án: Ivkovicz Mária ellen, sikkasztás. — Sisa János ellen, lopás.

NYILTTÉR.

(Az e rovat alatt közzétett nem vállal felelőséget a szerk.)

A „Grenzbote“ t. szerkesztőségének!

F. évi 27. számában „Verleumdung“ című közleményére volna egy-két észrevételem!

Mindenekelőtt ne tartson oly tudósítót, kinek fülei nincsenek nyitva — vagy ha már a természet kitárta is azokat — olyat, a ki nem tud magyarul!

Kérdésem az volt, hogy lesz-e a polgármester tudomással arról, hogy egy beteg kis lányt, egy emberi lényt, ki önjerejéből nem bírván mozogni sem — az ápolónőt kérte, hogy ágyáról vegye őt le, mit az nem tévén, a leány le akart menni az ágyról, de az ágy mellett összerogyott, s hosszabb ideig tartó kínlás után ott az ágy előtt a földön halt meg? s hogy e kis leánynak saját ruhája eltűnt? úgy, hogy egy emberi érzésű lény — mert mez nélkül nem akarta eltemetni engedni — saját ruhájába öltöztette fel.

A mi a „gruselige Schauerma“t illeti, az ki fog tűnni, hogy „gruselig“-nak ugyan elég „gruselig“, hanem sajnós, nem „Mähr“.

Hogy vizsgálat tartatott e ezen ügyben, mint tudósítója állítja — nem tudom, s nem hiszem; hanem miután ez nélkül nem történhet, tudósítója hallucinációjának vagy az illetékes hatóság mosakodásának kell tartanom ez állítást.

A rágalmazás miatti feljelentést a kórházi igazgatóság részéről egy kissé korainak tartom, miután a vizsgálat majd csak most veszi kezdetét, s eddig nem én, de tudósítója nem mondott igazat.

Nagy-Becskek, 1891 július 10. én.

Benkóczy Illés,
városi képviselő.

GAZDASÁG.

Temesvári kiállítás.

Temesvár, 1891 jul. hó elején.

Minél közelebb érkezik e hó 19 ike, a temesvári kiállítás megnyitásának napja, annál nagyobb az érdeklődés Magyarországnak ezen eddigelé legnagyobb igérkező vidéki kiállítására iránt. A gyönyörű ligetekkel és sétányokkal diszitett kiállítási terület, félig kész állapotában is oly eleven képet mutat, hogy a kiállítási idény a legnagyobb reményekre jogosít. Minden közeg. kinek a kiállítási téren munkálkodni kell, ügybuzgalmat és munkakedvet tanusít és meglegedés koszoruzza fáradaimaikat, mert a már most is megalkotott kiállítási művek kifogástalan izlés által tűnnek ki. A kiállítási téren jelenleg a diszitési és berendezési munkálatok vannak folyamatban és minden kiállítónak saját érdeke megköveteli, hogy ezen munkálatok teljesen befejeztessenek.

A kiállítási munkálatok befejezése iránt a végrehajtó-bizottság legnagyobb erélyt fejtett ki és nagy fáradsággal iparkodik a kiállítást látogató vidéki közönség számát is nagyban emelni. Nehány hete már minden nevezetesebb helységeken, bel- és külföldi vasuti állomásokon, irodákban és minden nyilvános épületben felkelti a közönség figyelmét, a kiváló csinosággal és meglepő művészi becses kiállított temesvári kiállítási hirdetményi falragasz, mely művészi izlésénél fogva a kiállítás érdekeinek szintén nagy szolgálatot teend.

A temesvári kiállítás a mezőgazdaságnak, iparnak s a különféle művészetnek minden művét felöleli. — A kiállítási téren több oly kiállítás rendeztetik, mely még egyik vidéki kiállításon sem volt, a mi a temesvári kiállításnak különlegességet biztosít.

A katonai kinstár táborigi sütődével és egészségügyi csapattal vesz részt a kiállításon; az egészségügyi kiállításnak külön csoportja leend; melyben a magyar városok közintézményeinek vázlatai is kitölgják állítani. Az orsz. méhészegylet kiállításának rendezését Grand Miklós és Kovács Antal urak vezetése alatt már július 1-én megkezdte. Magyarország különféle nemzetiségének jellegével bíró háziipar-kiállítás különös érdekeltséggel fog birni. Ezen csoportban képviseltetnek a vingaraiak, bolgár, román, német, szerb és székely női ipar jelmez munkálatai, ezen csoportnak fénye azonban a Gyarmathy Zsigmondné által kiállítandó kalotaszegi varottas leend, mely többnyire oly tárgyakat foglal magában, melyek Mária Terézia főhercegnő ő fenségének és az uralkodóház több tagjának vannak felajánlva. A székely háziipar-kiállítás berendezését a legközelebbi napokban Vantsa György ur, a székely háziipar-egylet titkára, már megkezdendi.

Nem csak sokoldalú, hanem gazdag tartalma is leend a temesvári kiállítás. Közel 3000 kiállító jelentkezett, kiknek tárgyai 30 nagy pavillonban lesznek elhelyezve. A kiállítás berendezésének

terve már elkészült és a kiállítási tárgyak felállítása és berendezése a napokban az egyes csoport-biztosok által fogamatba vétetik.

A kiállítás végrehajtó-bizottsága mindent el fog követni, hogy a kiállítást látogató közönség minden kényelme biztosítva legyen és az itt tartózkodást minél kellemesebbé téve, lehetőleg olesón kivihesse.

Különös fényt nyer a kiállítás: a Király Ő Felségének látogatása által; Ő Felsége f. évi szeptember 16-án érkezik Temesvárra. E hét folyamán a kiállítás végrehajtó-bizottsága nevében dr. Molnár Viktor főispán, mint a kiállítás elnökének vezetése alatt egy küldöttség járt a fővárosban levő összes ministereknél, kik megígérték, hogy a temesvári kiállítást mindannyian megfogják látogatni és azt a mennyire lehet támogatni fogják. A kiállítás védnökétől, Baross Gábor kereskedelemügyi m. kir. ministertől pedig a küldöttség azon kitüntető választ nyerte, miszerint ő a kiállítást személyesen fogja megnyitni.

Ily körülmények között, a remélhető nagyszámu látogató közönség elhelyezésére vonatkozólag, a kiállítás végrehajtó-bizottsága gondoskodott arról, hogy az idegenek, ugy a vendéglőkben, szállodákban és magánházaknál mérsékelt áron kényelmes lakásban részesüljenek. Ezen célra egy külön elszállásolási bizottság alakult, melynek irodája a kereskedelmi és iparkamarai helyiségben van és minden felhívásnak szivesen eleget szolgáltat. Mindezekből kitűnik, hogy a kiállítás érdekében óriási tevékenység fejtetett ki, melyért a jutalom, a győzelem, a fényes győzelem el nem maradhat.

K. K.

KÜLÖNFÉLÉK.

A gazdálkodók b. figyelmébe. Most midőn a takarmányneműek országsszerte bőven teremtek, különösen pedig a löhere, luczerna, rétifüben van bő kaszálás, nagyon idősebbeknek tartjuk, a gazdaközönség figyelmét felhívni a Hreblay Emil-féle „Takarmányneműek mesterséges eltartása“ című műre, mely gyakorlati utmutatást ad a zöld löhere, luczerna, rétifü, csalamádé vagy a takarmánytengeri, a répalevél, valamint az összes gumós és gyökérféle takarmányneműek ok-szerű eltartása, besavanyítása, préselése és sajtolása körül. E mű rövid idő óta a legnagyobb elterjedésnek örvend, mi csak azt bizonyítja, hogy nincs egyetlen gazda vagy uradalom, mely e művet ne használhatná. A mű, mely finom papíron nyomva, több csinos ábrával diszitve, 124 nagyretű oldalra terjed, megrendelhető utalványon Kassán a „Gyakorlati Mezőgazda“ hetilap szerkesztőségében. Ára 86 kr. Félbörkötésben 1 frt 50 kr.

Az eper-szörp. A földi epret tudvalevőleg lehet főzni, anélkül, hogy aromáját elvesztene s mint ilyen kitünően használható a cukraszok és kávéok által, s hűsítő ital készítésére is alkalmas. Ily szörpöt következő módon lehet készíteni: 1 kgrm szép friss földi eperhez vegyünk ugyanannyi törteczukrot, azután egy asztaikendőt egy felfordított széknek négy lába között kifeszítünk, s erre teszünk egy réteg földi epret, azután ismét egy réteg cukrot s ezt folytatjuk míg az egész elfogv, de úgy, hogy felül még maradjon cukor. Ez alá egy edényt helyezünk, melybe a lé egy éjszakán át lefolyhat. A

levet azután kis palaczkokba öntjük, de úgy, hogy felül még egy ujnyi hely üresen maradjon. A palaczkok azután megfelelő edénybe, félíg vízbe állítatnak s addig főzetnek, míg a lé a palaczk felső széléig emelkedik, a dugókat ez alkalommal csak könnyen helyezzük rájuk. A palaczkoknak ezután a vízben kell lehűlniök, mialatt a lé ismét visszasüllyed, s ezután bedugaszoltatnak és bepecsételtetnek.

Küszöbön van a gyümölcs időszeke. He-lyén valónak tartom két újabb *gyümölcs-konzerválási módot* e helyen megismertetni. Rolfes J. a következő eljárást ajánlja egy e tárgy-ról irt értekezésében: Tiszta homokot addig kell vízzel mosni, illetőleg iszapolni, míg a víz rajta egészen átlátszó, tiszta lesz. A vizet leöntve, a homokot megszáritjuk és Ferencz pálinkát vagy cognakot öntünk hozzá. A nem nagyon érett, de nem is éretlen gyümölcsöt cserép- vagy faedényekbe rakjuk úgy, hogy az egyesek között kevés ür maradjon, a mely közé hintjük az említett módon elkészített homokot. Vigyázni kell arra, hogy a cserépedény ne álljon nagyon nedves helyen, a faedény pedig ne meleg helyen — Holzstein H. a következő eljárást ajánlja: Néhány csöpp karbolsavat vízben feloldunk és ezzel megfelelő mennyiségű frissen égetett meszet olunk. Ha ez porrá szét esett, hozzá keverünk félannyi porrá tört faszenet. Ezzel a keverékkel behintjük valamely nagyobb láda alját, ráteszünk a papirosba burkolt gyümölcsből egy réteget; erre megint egy réteg port, reá gyümölcsöt és így folytatva ezt addig, míg a láda meg nem telik. Bármely gyümölcs ily módon kezelve hosszabb ideig, két évig is, eredeti friss állapotában eltartható.

A *hus konzerválása* nyáron falun, kivált ott, a hol jégvermekkel nem rendelkeznek, nem mindig könnyű dolog. Néhány napig az által is megtartja a hus frissességét, ha hideg tejben tartják. Sokszor azonban a hus mindjárt az első napon kellemetlen szagot kezd terjeszteni. Hogy ezt eltávolítsuk, néhány szem vörössót kell feloldani vízben s a húst 10—15 perzig ebben áztatjuk, de úgy, hogy a víz a húst egészen elfodje. Ez a legerősebb szagot is eltávolítja; de a hús fehér színűvé lesz, melyet azonban a főzés vagy sütésnél ismét elveszít. Természetes, hogy használat előtt néhányszor friss, tiszta vízben jól ki kell mosni. A vörös sóból, melyet minden gyógyszerárban kapni, csak annyit kell használni, hogy a vizet kissé pirosra fesse. Ez mind igen egyszerű, ártalmatlan s a gazdasszonyt nem egyszer ránt-hatja ki zavarából.

A *legyek kipusztításának legjobb módja*. Minden gazda tudja, hogy nyáron a legyek, melyek különösen az istállókat szokták el-lepni, kinezva az állatokat, mily sok baj és kellemetlenséget okoznak. Az enyves vesszők, az állatoknak könnyű takarókkal való betakarása, a helyiségek sötétben tartása, az állatoknak bizonyos folyadékkal való befecskendezése mind keveset használnak a kinzó legyek ellen. Van azonban egy biztos mód is, melylyel ezeket az állatkínzókat kiirtani lehet, ez abból áll, hogy az illető helyiségben, miután az ajtót és ablakokat betettük, rovarport szórunk szét. E célra legjobb arra alkalmas fuvó porhintőt alkalmazni, úgy hogy a por az egész helyiségben szétszóród-jék. A szétszórás után 10 percze kime-gyünk az illető helyiségből. Visszatérvén, a földön ezrenként hevernek az elkábult le-gyek. A legtöbb légy azonban néhány óra mulva ismét magához tér, miért is, hogy ezt megakadályozzuk, a földön heverő le-gyeket összesöpörve, azonnal el kell égetni.

A *féreges gyümölcsöt* legjobb leszedni, a mint észreveszszük s valamely módon el-pusztítani. Ne várjuk be, míg magától le-esik, mert akkor a féreg már kibujt belőle s tovább szaporodik. De megesis néha, hogy valamely gyümölcsöt szerettünk volna megtartani s fájdalommal látjuk, hogy már

kikezdte a féreg. Talán épen első gyümöl-cse a csemetének s most mutatta volna be termését. Az ilyen gyümölcsöt, a „Pomol. Monatshefte“ szerint esetleg még megmen-tethjük. Vágjuk ki bátran a férget késsel s tömjük meg a támadt lyukat viaszszal. Ha a féreg még nem jutott el a magházig, a gyümölcs beforrja a sebet; helye ugyan meglátszik, de a termést épen úgy bemu-tatja az ilyen „plombirozott“ példány, mintha ép maradt volna. Szépen nő és fejlőd tovább s leszámítva a kiforradást, semmiben sem különbözik az ép gyümölestől. Ha tavasz-szal történik ez az óperáció, akkor még faviasz se kell. A seb magától is beforr.

Az *alma és körte színezése a nap sugarai által* a mint Flotow kísérletei mutatják, a har-matesöppek által megnedvesülés mérvében történik. Ugyanis Flotow egy teljesen szin-telen Esperes vajkörtét, a mint azt a nap erősebben érte, több ízben megnedvesített, minek következtében az valóban színezve lett. Már Duhamel ajánlotta, hogy ha erő-sebb színezésű gyümölcsöt akarunk előállí-tani, midőn a gyümölcs már teljes nagyságát elérte, körülötte le kell szedni a leveleket, s annak a nap felé fordult oldalát egy friss vízbe mártott esettel meg kell nedvesíteni. E kísérlettevésre az vezette Flotowot, hogy az alma és körtén a piros csikok soha se keresztbe, hanem a tengely irányában fut-nak s a harmat, a mint a nap a gyümölcsre süt, csepekké fut össze s mint ilyen fut le a gyümölcsön majd keskenyebb, majd szé-lesebb sávolyt nedvesítve meg. Ime tehát, ismét egy tapasztalattal többet birunk, egy-gyel több van felfedezve a természet titkaiból.

VASUTÜGYEK.

Menetrend a Torontáli helyi érdekű vasutak vonalain. Érvényes 1891 jun. 1-től.

Versecz - Nagy-Becskerek.		3122	3102	3112
		v. v.	sz. v.	v. v.
		II. III. osztály.		
Versecz	Temesvár ind.	5.30	11.45	
Versecz-Rét	"	8.15	2.00	
*Temes-Paulis	"	8.22	2.05	
Bethlen-Tanya	"	8.29	2.12	
*London-Tanya	"	8.37	2.22	
Nagy-Margita	"	8.52	2.41	
Zichyfalva	"	9.00	2.50	
Györgyháza	"	9.10	3.02	
Szécsénfalva—Ráros—Istvánvölgy	"	9.22	3.16	
*Baráczháza 6a. sz. őrház	"	9.37	3.36	
Kanak - Ó-Lécz	"	9.45	3.47	
Bóka	"	9.54	3.59	
Szécsány	"	10.11	4.20	
	Párdány 1. alul.	10.22	4.34	
Szécsány	ind.	6.00	10.31	4.19
Szárcsa	"	6.17	10.45	5.06
*Lajosmajor	"	6.31	10.58	5.19
*Pusztá-Kenderes 8. sz. őrház	"	6.40	11.04	5.28
Lázár föld	"	6.51	11.11	5.39
Nagy-Becskerek-Bégapart	"	7.22	11.35	6.13
Nagy-Becskerek	érk.	Erk.	Erk.	6.17

Nagy-Becskerek - Versecz.		3111	3101	3121
		v. v.	sz. v.	v. v.
		II. III. osztály.		
Nagy-Becskerek	ind.	8.15		
Nagy-Becskerek-Bégapart	"	8.23	2.50	6.40
Lázár föld	"	8.56	3.17	7.13
*Pusztá-Kenderes 8. sz. őrház	"	9.04	3.23	7.21
*Lajosmajor	"	9.12	3.29	7.29
Szárcsa	"	9.28	3.43	7.45
Szécsány	"	9.43	3.56	8.01
	Párdány 1. alul.			
Szécsány	ind.	9.56	4.09	
Bóka	"	10.13	4.19	
Kanak - Ó-Lécz	"	10.33	4.36	
*Baráczháza 6a. sz. őrház	"	10.45	4.44	
Szécsénfalva—Ráros—Istvánvölgy	"	10.57	4.53	
Györgyháza	"	11.09	5.03	
Zichyfalva	"	11.26	5.15	
Nagy-Margita	"	11.42	5.30	
*London-Tanya	"	11.51	5.37	
Bethlen-Tanya	"	12.12	5.54	
*Temes-Paulis	"	12.22	6.02	
Versecz-Rét	"	12.30	6.09	
Versecz	érk.	12.34	6.13	
	Temesvár	3.01	9.10	

Szécsány - Párdány.		3211	3213
		v. v.	v. v.
		II. III. o.	
Szécsány	ind.	10.36	4.40
Módos	"	11.03	5.07
*Fény	"	11.15	5.19
Párdány	érk.	11.27	5.31

Párdány - Szécsány.		3212	3214
		v. v.	v. v.
		II. III. o.	
Párdány	ind.	8.45	3.00
*Fény	"	8.53	3.13
Módos	"	9.13	3.28
Szécsány	érk.	9.36	3.51

Menetrend a Nagyikinda—nbecskerei vasutvonalon.

Nagy-Kikinda—Nagy-Becskerek.		3011	3001	3013
		v. v.	sz. v.	sz. v.
		I. II. III. osztály.		
Budapest ind.		7.00	7.45	1.20
Temesvár		9.50	11.30	3.20
Nagy-Kikinda	"	3.30	3.30	6.00
Karlova	"	4.34	4.11	6.41
Beodra	"	4.53	4.23	6.53
Török-Becse - Aracs	"	6.03	5.02	7.32
Kumán	"	6.33	5.22	7.37
Melencze	"	7.07	5.42	8.12
Ellemér	"	7.35	6.01	8.31
Nagy-Becskerek	érk.	7.59	6.18	8.47

Nagy-Becskerek—Nagy-Kikinda.		3002	3012	3014
		sz. v.	v. v.	v. v.
		I. II. III. osztály.		
Nagy-Becskerek	ind.	6.50	11.30	7.40
Ellemér	"	6.48	11.51	7.38
Melencze	"	7.11	12.21	8.08
Kumán	"	7.27	12.41	8.20
Török-Becse - Aracs	"	7.32	1.19	9.14
Beodra	"	8.27	1.59	10.10
Karlova	"	8.39	2.12	10.31
Nagy-Kikinda	érk.	9.23	3.00	11.12
Temesvár	"	2.05	4.47	4.47
Budapest	"	8.40		7.30

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a perczek számjegyeinek aláhúzása által (6.00—5.59) vannak megjelölve.
A *-gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételesen fel- vagy leszállás végett áll meg.
A versecz nagymargitai vonal még nincs a forgalomnak átadva, tehát a megnyitás napjától érvényes.

Szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaság.

Osztrák-magyar román kötelék. Több dijszabási pótlékoknak érvénybe léptetése. F. év augusztus 1-én az osztrák magyar román köteléki dijszabás II. részéhez a XII., III. részéhez a XIII. és V. részéhez a VIII. pótlék lép hatályba. E pótlékok a jelenleg fennálló 4 sz. czukorküldeményekre szóló kivételes dijszabás helyébe lépő új dijszabást, azonkívül a cseh állomásokkal való forgalomra vonatkozó 7. sz. kivételes dijszabás névjegyzékének módosítását és a 28. sz. kivételes dijszabás több díjtételeinek hatályon kívül való helyezését. A mennyiben e dijszabási pótlékok alapján díjfelemlések állanak be, az eddigi díjtételek f. é. szeptember 1-ig maradnak érvényben. — Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság egyszersmind a többi részes vasutak nevében is.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

Hirdetések.

506. sz. kig. 1891. (261—2.2)

Pályázati hirdetmény.
Szerb-Ellemér községben 400 forint fizetés, szabad lakás és 400 ölnyi házikert élvezete mellett szervezett segédjegyzői állás betöltendő lévén, a választás f. évi július 14-én, reggel 9 órakor Szerb-Ellemér község-házánál kitűztetik.

A pályázni kívánók, a kik a jegyzői szigorlatot letették, a magyar és szerb nyelvet szóval és írásban birják, felhivatnak, hogy felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig alólírottnál benyujtsák.
Nagy Becskerek, 1891 jun. 26.
Bakalovich Ágost, főszoigabiro.

1650. sz. (266—1.1)

Hirdetmény.
A községi képvtestületnek f. évi június hó 23-án tartott ülésében 67. szám alatt elhatároztatott, hogy a csentai és farkasdi uton, valamint a „Petra“ árkon keresztül-vezető 3 hid felépítésék, ezen munka ösz-szesen 949 frt 50 krral van előirányozva. Felhivatnak mindazon építészek a kik e munkát elvállalni szándékoznak, hogy a község-ház tanácsstermében f. évi július hó 15-én reggeli 8 órakor tartandó árlejtésre meg-jelenjenek, a hol a feltételek is betekint-hetők.

Perlasz, 1891. évi július hó 4-én.
Ivanovits, jegyző.
Miskov, bíró.

2027. sz. 1891.

(251-33)

Hirdetmény.

A nm. kereskedelemügyi m. királyi ministerium f. évi március hó 20-án 17493. II. sz. a. kelt m. rendeletével a temesbegavölgyi vízszabályozó társulat által az Óbega Beregszó csatorna balparti 51 km. építendő gátórlakhoz Csene község határában szükségelt földterületekre nézve 1890 decz. 22-én tartott kisajátítási eljárás alkalmával hozott határozatot megsemmisítvén, a bizottságot új eljárásra utasítja, minek folytán a tárgyalás f. évi július hó 15-én, d. e. 10 órakor Szerb-Csene községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottsága kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Szerb Csene község-házánál 15 napi közszemlére kitétettek.

Nagy-Becskerek. 1891 jun. 23.

Főispán beteg:

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

5087. sz. 1891.

(260-3.2)

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett farkasdi jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állással 600 forint évi fizetés, 60 frt utiátalány, 45 frt tűzifaátalány, szabad lakás és 400 öl kert használatára van egybekötve.

A magán munkálatokért szedhető díjak szabályrendeletileg vannak megállapítva.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883: I. tez. 6. § értelmében felszerelendő kérvényüket szolgálathoz állók felettes hatóságuk útján f. évi július 27-ig az antalfalvai járás szolgabírói hivatalhoz küldjék be.

A választás f. évi július 28-án fog Farkasd község-házánál megejtetni.

Antalfalva. 1891 jun. 25.

Hegedűs Miklós, főszolgabíró.

22335. sz. 1891.

(269-2.1)

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegyébe bekebelezett pancsovai főszolgabíróságnál üresedésben lévő járási orvosi állásra, mely állás évi 400 frt fizetés és 150 forint utiátalánnyal van javadalmazva, ezenel pályázat hirdettetik.

A pályázati kérvényeket az 1883: I. tezikk szerint megkivánt képesítést igazoló mellékletekkel felszerelve f. évi július hó 25-én, déli 12 óráig alatt írott alispánnál kell benyújtani.

Nagy Becskerek, 1891 július 2.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye alibunári járásába kebelezett Számos községben üresedésbe jött községi jegyzői és segédjegyzői állásokra — melyek közül előbbi 600 forint évi fizetéssel, szabad lakással, 4 öl tűzifával és a magán

munkálatok után járó illetményével; utóbbi csupán 360 frt évi fizetéssel van egybekötve — ezennel pályázat nyitattik.

(259-3.2)

A választás 1891 augusztus hó 10. napján, d. e. 9 órai kezdettel Számos község-házánál fog megejtetni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik egyik vagy másik állást elnyerni óhajtnak, hogy a kellően felszerelt kérvényeiket a választást megelőző napig hozzám benyujtsák.

Megjegyeztetik, hogy a szerb nyelvnek szóval és írásban való bírása szükségeltetik.

Alibunár, 1891 jun. 28.

Popovich György, főszolgabíró.

3652. sz. 1891.

(252-3.3)

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye Bánlak járásába kebelezett Szt János községében leköszönés folytán üresedésbe jött jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Javadalmazás: Évi készpénzfizetés 500 frt. évi irodai átalány 35 frt. évi uti átalány 35 frt, irodafűtésre 2 öl kemény fa és szabad lakás és kert, valamint a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Pályázni óhajtok felhivatnak az 1883: I. tez. 6. § a értelmében felszerelt kérvényüket f. évi július 20-áig alólírottnál bemutatni.

A választás Szent János község-házánál 1891 június 21-én, d. e. 10 órakor fog megejtetni.

Bánlak, 1891 június 23.

Botka Béla, főszolgabíró.

Orvosi bizonylatok

„MARGIT“

gyógyforrásról

„MAGYAR SELTERS“

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között. — vegyi alkatrészeinek szerencsés összetétele kevés szabad szénasav, de azdag, félig kötött szénasav tartalommal.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásának találtam a lézutas és gyomorválykórtáinak hurutos bántalmánál. A Seltersi szénasav tartalmánál fogva a szert vizeknek lehetőleg szabad a hó a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani a szénasav-tartalmú vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár a Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a léző-, emésztő- és vizezőszervek hurutos bántalmánál olyanokra, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványvíz kórházunkban állg rendelkeztek. — csekély szabad szénasav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a seltersi-, giesshübli-, gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil I. re egyetemi tanár: Torok-, gége-, légeső és hörbetegségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorvály volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár: Gége-, tüdő-, gyomorvályvályvály bántalmait szüntegy o zlatja.

Ez időszert Európa legelső s leglátogatottabb tudóbe-tegek klimatikus gyógyintézete:

GÖRBERSDORF

a „Margit“-forrás gyógyhatásáról: — Sokoldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben a „Mar-git“-forrás gyógyviz: alkalmazása által a lézutas idült hu-ros bántalmánál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegem által kedvesen fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án.
Dr. Rimpler Tódor.

Kizárólagos főraktár **Édeskuty L.**

Ugyiszintén kapható mind n gyógyszer-tarban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

cs. és kir. és szerb kir. udv. ásványvíz-szállítónál, Budapest, Erzsébet-tér 8. sz.

miszerint eddigi alkalmazásukat igazoló bizonylatokkal felszerelt kérvényeiket, melyekkel igazolandó lesz azon körülmény is, hogy a szerb nyelvben jártassággal bírnak, az alább megjelölt választási napot megelőzőleg hozzám benyujtsák.

A választás f. évi július 20-án, d. e. 10 órakor fog Oroszlámos község-házánál megejtetni.

Török-Kamizsa, 1891 jun. 20.
Tallán Emil, főszolgabíró.

4711. sz. kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye tkamizsai járásba kebelezett Oroszlámos községben üresedésbe jött két irnoki állás betöltése czéljából pályázatot hirdetek.

Az első irnoki állással, melylyel a végrehajtási teendők is egybe vannak kötve, 360 frt; a másodikkal pedig 300 frt fizetés jár.

Felhívom a pályázni szándékozókat,

Tamisász szabályozó és belvízvezető társulat.

391. sz. 1891. (265—1.1)

Meghívó.

Múlt hó 23-án kelt 367. sz. meghívóban e hó 11-ére kitűzött

rendkívüli közgyűlés

bekövetkezett akadályok folytán f. hó 23-ika. d. e. 11 órára a fenti számban felsorolt tárgysorozat megtartása mellett elnapoltatik, miről a tisztelt érdekeltség ezennel értesítettik.

Párdány, 1891 jul. 8. — Tamisász szabályozó és belvízvezető társulat: Társulati elnök megbízásából: Petrikovits Róbert, társ. igazgató.

3000 darab

legjobb minőségű (249-3)

bükkfa-lapát

olcsó árért kapható.

Weisz Hugó és társa

Temesvárott.

Dr. Blau Antal ezredorvos kenőcse

lábizzadás ellen.

Alkalmazása kényelmes, hatása biztos sőt meglepő.

Egy tégely ára használati utasítással 90 kr. (267 6.1)

Csakis az a készítmény valódi, mely Georgievits Pál újvidéki gyógyszer-tárában (a „Megváltóhoz“) készült. Nagy-Becskereken csakis Moczkovcsák Dezső ur „Korona“ gyógyszer-tárában.

Nincs többé szürke haj.

Radda Frigyes „Hajregulatora“ a megöszült hajak eredeti színét megint helyre állítja. Ezen a legártatlanabb anyagokból készült szer, sem a bőrt, sem a fehéreműt nem festi, s már néhány napi használat után a legmeglepőbb eredményt mutatja.

Egy nagy palack ára 1 forint a kis palacké 50 kr. Postaküldeményeknél a csomagolásért 20 kr. számítatik. (123 12.9)

Főraktár: Radda Frigyes gyógytára az „Angyalhoz“ Pancsován; de kapható egyuttal minden nagyobb más gyógytárban is Délmagyarországon.

Rendkívül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs és kir. szab. Potentator-ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül még oly esetekben is, hol semmi sem használ még több évi gyengült v. elvesztett erő is helyreállítatik (külöleg észrevehetően, garantizált ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Híres tanárok elismerő nyilatkozatai, legmegleőbb orvosi ajánlások és alaposan kigyógyultak ezernyi hálaíratok érdekeltség nélkül tanácsolják a cs és kir. szab. Potentator alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás díszítéssel. Tartalom és származás felismerhetlen Dr. Altmann Károly, Wien, VII., Mariahilferstrasse Nr. 70. Felvilágosító rőpiratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. (255 13.2)

! Pénz !

földekre és házakra a legolcsóbb kamatok mellett a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítettik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szögálok minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Egyuttal ajánlom magamat mindennemű állami és magánsorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönbön mindennemű szelvények beváltására.

Igérvények minden huzásra. Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadetsburger L.

(6-30.16)

SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:

VI. külső Váci-ut 1696-99.

(10-24.17)

Városi iroda és raktár:

VI. Podmaniczky-utca 14

Ajánlja kitünő és szilárd szerkezetű

gőz- és járgánycseplő-készületeit

és számos első díjakkal kitüntetett

szab. SCHLICK-féle 2- és 3-vasú ekéit és szab. mélyítő ekéit, eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egyvasú ekéit. — talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit, valamint

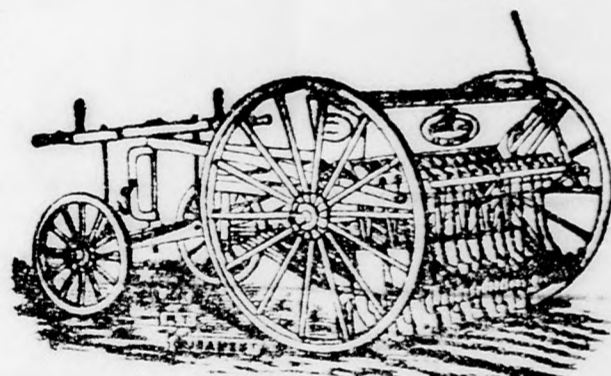
Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS-rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsológ és daráló, szab. Jókay-féle „Hungária“ darológépek erőhajtásra, órlómalmok és olajmalomberendezések, eredeti amerikai kéveköto és marokrakó aratógépek és fűkaszológépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek.

Legjutányosabb árak.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Tavaszi gyógyítás

Nyári gyógyítás

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás.

Legjobb bedörzsölő szer

köszvényesűz

és minden meghűlési

betegségek ellen.

Nagy-Becskereken kapható Kellner József, Kovács Sándor és Moczkovcsák Dezső gyógyszer. uraknál.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódi

ha minden dobozon a gyárjeggy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czéze látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altesthajok, gyomorgörcs, gyomorerés, nyálk, szérvredés, májhajok, vértórtulás, aranyér és a legkülönbölegbb női betegségek. — Egy eredeti doboz használati utasítással 1 ft. — Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszer-táráiban. MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urak Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten fizesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomorjövő és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel Steinko P. J. lelkész Honnetschlagban.

MOLL FELE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ

Csak akkor valódi

ha minden üveg MOLL A. védjeggyét és aláírását viseli.

mindennemű testfájólmak és bémulásnál; barogátás alakjában minden sérelem és sebnél, dagasztok, gyulladáskor. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen roszulát, hányás, köhögés és hasmenésnél. — Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. — Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszer-táráiban és anyagkereskedéseiben. — MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Szétküldés naponta utánvétellel. — Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urak Bécsben.

Kitünő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel Hornaf, lelkész Micholupban.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagy-Becskereken.